

SÖKANDE

SAMTRANS Skol- och Handikapptransporter Stockholm Aktiebolag,
556291-1965

Ombud: Emma Forsberg
Nobina Europe AB
Armégatan 38
171 71 Solna

MOTPART

Upplands Väsby kommun
194 80 Upplands Väsby

KONKURRENSVERKET	
20190531	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 271053

Postadress
Box 1853
751 48 Uppsala

Besöksadress
Smedsgränd 22

Telefon
018-431 63 00
E-post: forvaltningsratteni uppsala@dom.se
www.forvaltningsratteni uppsala.domstol.se

Telefax
018-10 00 34

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Upplands Väsby kommun har genomfört upphandling av Skolskjuts och turbundna resor, dnr KS/2018:257. Upphandlingen genomfördes som ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering. Enligt tilldelningsbeslut den 30 november 2018 har Sirius Omsorg Holding AB antagits som leverantör.

SAMTRANS Skol- och Handikapptransporter Stockholm Aktiebolag (Samtrans) ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om samt att Upplands Väsby kommun inte får ingå avtal som grundar sig på det meddelade tilldelningsbeslutet. Till stöd för talan anförs bl.a. följande. Upplands Väsby kommun har inte haft stöd för att tillämpa förhandlat förfarande utan föregående annonsering. Till följd av det har Samtrans gått miste om möjligheten att lämna ett konkurrenskraftigt anbud.

Upplands Väsby kommun bestrider ansökan.

SKÄL FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

Om en upphandlande myndighet har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 20 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Har Upplands Väsby kommun haft stöd för att tillämpa förhandlat förfarande utan föregående annonsering?

Den aktuella upphandlingen har tidigare genomförts som ett öppet förfarande. Vid anbudstidens utgång hade inga anbud inkommit och Upplands Väsby kommun beslutade därför att låta upphandlingen övergå till ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering.

Enligt 6 kap. 12 § LOU får en upphandlande myndighet använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering, om det vid ett öppet eller selektivt förfarande inte har lämnats några lämpliga anbudsansökningar eller anbud och de villkor som har angetts i de ursprungliga upphandlingsdokumenten inte har ändrats väsentligt.

Samtrans har anfört att Upplands Väsby kommun genom att ta bort kraven på takpriser och leveransstart väsentligen ändrat de ursprungliga förutsättningarna och att kommunen därför saknat stöd att tillämpa förfarandet. Enligt Samtrans avstod bolaget tidigare från att lämna anbud mot bakgrund av tillämpningen av takpriser. Samtrans anser att det är rimligt att anta att Upplands Väsby kommun hade erhållit anbud om takpriserna inte fanns. Vidare anser Samtrans att krav om leveransstart är en central aspekt som potentiella anbudsgivare alltid har att bedöma och särskilt i den aktuella upphandlingen då det har en central koppling till beställning av nya specialfordon.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

En upphandlande myndighet får i regel inte ändra kraven i ett förfrågningsunderlag. Om en ändring av kraven innebär att förutsättningarna för upphandlingen väsentligen ändras ska upphandlingen avbrytas och göras om. En ändring kan vara väsentlig om ändringen innebär att det införs villkor som, om de hade förekommit i det ursprungliga underlaget, hade gjort det

möjligt för någon annan anbudsgivare att lämna anbud eller erhålla kontrakt (se t.ex. EU-domstolens dom i mål C-454/06).

I det öppna förfarandet fick enligt punkt 4.5 i förfrågningsunderlaget anbudspriset inte överstiga angivet takpris i anbudsformuläret. När upphandlingen övergick till förhandlat förfarande hade de angivna takpriserna tagits bort från anbudsformuläret.

Förvaltningsrätten anser att borttagandet av kravet på takpriser utgör en väsentlig ändring. Upplands Väsby kommun har själv anfört att kravet togs bort för att överhuvudtaget få in anbud från anbudsgivare. Ändringen har inneburit att Samtrans, som tidigare avstått från att lämna anbud på grund av takpriserna, lämnat anbud. Vad Samtrans anfört visar däremot, enligt rättens mening, inte att det borttagna startdatumet för kontraktstiden ska anses som en väsentlig ändring.

Upplands Väsby kommun har mot bakgrund av vad som anförts ovan om borttagandet av takpriser, saknat stöd för att använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering.

Har Samtrans lidit skada på grund av användandet av fel förfarande?

Eftersom den i målet aktuella överträdelsen är hänförlig till det konkurrensuppsökande skedet kan kravet på visad skada inte ställas för högt (jfr Kamrätten i Stockholms dom den 15 oktober 2015 i mål nr 2542-15). Förvaltningsrätten anser dock att endast påståendet om att användandet av fel förfarande inneburit att anbudsgivaren inte kunnat lämna sitt bästa anbud, inte är tillräckligt för att visa att anbudsgivaren lidit, eller kunnat komma att lida, skada (se HFD 2013 ref. 53 och Kamrätten i Stockholms dom den 10 december 2014 i mål nr 4076-14).

Samtrans har anfört att den mest uppenbara konsekvensen av den otillåtna direktupphandlingen är att tidsfristen för anbudsgivningen inte har varit i närheten av de minimifrister som föreskrivs i LOU. Enligt Samtrans har möjligheterna att utforma ett någorlunda affärsmässigt anbud därmed varit kraftigt begränsade.

Upplands Väsby kommun har gett anbudsgivarna elva dagar att inkomma med anbud i upphandlingen. Kommunen har anfört att man frågat samtliga presumtiva anbudsgivare vad en rimlig anbudstid skulle vara och att samtliga svarat minst tio dagar. Upplands Väsby kommun har även anfört att Samtrans är den aktör av presumtiva anbudsgivare som har haft mest och störst kunskap om kommunens behov av skolskjuts och turbundna resor, då de varit leverantör till kommunen av dessa tjänster sedan 2008.

Enligt förvaltningsrätten har Samtrans inte visat att bolaget lidit, eller kunnat komma att, lida skada på grund av att Upplands Väsby kommun i den nu aktuella upphandlingen använt ett otillåtet förfarande. Förvaltningsrätten har i sin bedömning beaktat följande.

Samtrans argumentation utgår från att de som anbudsgivare inte fått tid att från grunden bygga upp ett konkurrenskraftigt anbud. Bolaget har dock endast gjort en allmän beskrivning av hur arbetet med att utforma anbud går till och vilka avvägningar som vanligtvis behöver göras. Vidare anser förvaltningsrätten att även om det är fråga om upphandling av en komplex tjänst, har Samtrans haft en stor fördel av att ha varit leverantör av tjänsten sedan 2008. Detta borde också ha påverkat Samtrans arbete med att utforma anbudet. Den korta anbudstiden kan därtill snarare ses som en fördel för Samtrans i förhållande till andra leverantörer. Det kan inte heller, som Samtrans anger, anses sakna betydelse att kommunen utgått från de svar som anbudsgivarna lämnat om rimlig anbudstid.

Det saknas därmed grund för ingripande mot upphandlingen med anledning av det som Samtrans anfört. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-05)

Eva Frånlund Althin
rådman

Målet har handlagts av föredragande juristen Charlotta Fröhammar.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.